

ANY III

NÚM. 116

BARCELONA 14 NOVEMBRE 1890

Andriela Folgado

CRÓNICA

QUE 's pensavan qu' era mort? Donchs no senyors, afortunadament encare bellugo; y dich afortunadament perque no tinch ganas de morirme y suposo que vostés se 'n alegrarán,

¿Contém cassos? contém.

* * *

Ja tenim á Barcelona al ex-President dels ministres de 'l anterior fornada, lo senyor Sagasta.

Lo poble va rébrel ab entussiasme y per xó 'ls conservadors están que no hi veuen de cap ull. Francament no n' hi ha per menos puig que mentras aquest mateix poble reb al seu jefe ab pitos y flautas, gobernant ell se fan demostracions de simpatia al seu contrincat politic, que segons sembla recorra 'l pais per enardir los ánimos á fi de que 's lluyti fort en las vinentas eleccions.

Es molt natural; la cayguda subtada dels sagastins crida una reparació y com que en questions de turró tothom vol defensarse, ara voldrán tornar á la menjadora, que en aquest temps en que tot va tant car, es una sort poderhi arribar.

En Sagasta 's dedicará á fer *giras* á diferents punts de Catalunya. A Caldetas, á Tarrasa y á Vallvidrera, segons tinch entés.

Lo que no sé, es si anirá á Montserrat, en aquet cas, també podrà escriurer á la seva senyora que li envihi una joia per la mare de Deu de nostras serras igual que vá fer á Saragossa ab la Pilarica, perque la moreneta no es pas menos que l' altra.

Pero, m' acut un dupte, y es que si per la Verge saragossana va ferse enviar la millor joia, per la nostra deurá donarla mes inferior per necessitat.

En fí, veurém lo que farà.

* * *

Per *graciosos* los municipals de Gracia. Ja ho diu lo nom de la població hont serveixen.

Segons sembla l' altre día un marit y muller van barrallarse en aquella vila, propinant lo mascle á la femella una solemne tunda. Y veus aqui que 'l municipal de punt comensá á demanar aussili tocant lo pito, pero ab tant mala sombra que 's posá á *pitar* á foch y compa-regueren los bombers ab la bomba de má al siti del trastorn.

No fou del tot mal pensat. Per apagar 'l ardor de certa gent no hi ha com una bona *manguera*.

* * *

Segons noticias se tracta d' erigir un monument en lo cementiri del Roncal al que fou rossinyol del art, lo may prou plorat Gayarre.

Ab tot lo cor aplaudeixo l' idea, y ab mi crech que l' aplaudirán los que foren entussiasmas del rey dels tenors.

* * *

En Vico actualment está trevallant en lo teatro Principal de Granada.

Ay, ay; ¿no s' havia retirat á la vida privada? Privada de provincias.

DOCTOR GERONI.

PEL TEU GOVERN

Contestació á la carta de la meva ex-Dulceina.

La teva carta hi rebut ab fetxa del día tres; y com que may hi sigut alló que 's diu: absolut ni tampóch sóch descortés, te diré com y per qué jo de tu m' hi separat. Estich bastant enfadat ab tú, perque la vritat has anat de mala fé. Dius que no 't pots recordar que m' hakis ofés en rés... Si de mi no 't vols burlar altre cop t' ho vull contar y veurás com m' has ofés. ¿Recordas aquella nit que 'l teu pare tot resant s' estava á no sé quin sant, y nosaltres festejant va quedar al fi adormit? ¿Recordas com palpitava lo meu cor, ple d' emoció y tot jo com tremolava, mentres ton pare roncava mes fort que un tambò majó? Ab las mans entrellassadas, mes de set ó vuyt vegadas: —¿M' estimas gayre?— 't vaig di; y abrusantme tas miradas, vaig sentir que deyas: «sí» Allavoras, agitat, desbordantse ma passió, te vaig dir tot d' un plegat: —Aixó no ho crech pas vritat si are no 'm fas un petó.— —«Un petó, aixó es un excés» vas contestar—«Aixis es, que no te 'l puch concedí» —¿No tens compassió de mi...? —«S' ha de patir... ¡no hi ha mes...!» S' ha de patir...? La vritat; jo may m' havia pensat, (per mes que penso bastant) desconfiansa en tú tan gran com la que m' has demostrat. Mes desenganyat, al fí, dech dirte ben net y clá que no 'm vull mes cap-ficá. Tu dius, que s' ha de patir... jo dich... ¡que altre feyna 'hi 'há!

LLUIS SALVADOR.

SONET

(QUE HE REBUT PEL CORREU INTERIOR)

Salero: si á ma galta has harribat
fenthi després d' un bés, un altre bes;
si has mossegat mon llábi y t' has permés
petons ferme á un costat y altre costat.

Are que aqueixa vinya s' ha acabat
perque no 'm convenías per promés,
y t' he tornat l' anell y lo demés
qu' m' havías ¡pillastre! regalat.

Tingas un xich de modos, y als amichs
no 'ls hi fassis lo *croquis* del meu cós,
faltant á lo promés de ser callat.

¡Si 'm penso que 'ts dels joves *parladòs*
ni petons, ni abraçadas, ni pessichs,
ni veurem sens cotilla... haurías lograt.

Mònica

per la copia

PEPET DEL CARRIL.

AYRE

Quan lo vano mous
ab tas mans de neu,
¿sabs qu' estich pensant?
«¡quant felís lo vent!»
Ell gronxa, suau,
tos bonichs cabells;
escolta 'ls sospirs
fugir del pit teu;
se junta si vol
ab ton dols alé;
va petoneijant
ton rostre tant bell;
y, gelós, llavors
voldria esser vent.

FRANCESCH MARULL.

UN RETRATO

SONET

Nas tort y butarút, ulls mólls y grossos
las orellas de burro y aixafadas,
la boca de calaix, ab dents corcadas,
y los cabells com cerdas y greixosos.

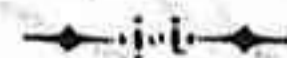
Los llábis com *chorisos* fastigosos,
adornant unas galtas enfonsadas
sobre un coll, vella sóca que á pedradas
já l' han seta malbé noys revoltosos.

Son sos brassos, de flachs, dugas baquetas;
y un inflat Montgolfier, la seva panxa,
las sabatas ab tot de serli estretas
podrían á un cas dat servir de llanxa;

Y aquí 't dono, oh lector, ab poca estona
y bratét, lo retrato de la dona.

SABATERET DEL POBLE-SECH.

MAR Y CEL

Mar endins ab ma barqueta
jo me 'n vaig á passejar,
y mon ànima soleta
tan sols veu, ¡ay!, la pobreta,
cel y mar,
y ab anhel
mar y cel.

Y junyintse las estrellas
m' acompanyan ab son clar....
¡oh, que 'n son, que 'n son de bellas!,
y 'm senyalan totas ellas
cel y mar,
y ab anhel
mar y cel.

Per minvar la pena mía
que m' aymada 'm fiu passar,
de ma barca en companyia
tan sols guayto ab alegría
cel y mar,
y ab anhel
mar y cel.

Mes, no puch jo de sas trenas
las argollas oblidar;
que talment ne son cadenas,
m' ho recorda, per mas penas
cel y mar,
y ab anhel
mar y cel.

Tampóch may la seva imatge
que en mon cor se va arrelar
puch desfer de son estatge.....
¡potsé hi vaig en romiatge
saltant l' ona de la mar
y ab anhel
tal vegada 'm porta al cell,

J. AYNÉ RABELL.

QUENTOS

—Ahir vaig veurer á n' en Pau al teatro ab una senyora.

—Qu' era la seva dona?

—No ho sé; feya cara d' estar molt aburrit.

—Aixís, era ella.

Dos amichs van á diná á un restaurant.

L un 's mort pel formatje; á l' altre li repugna.

A mitx diná compran un decim y l' amant del formatje, embolica ab ell la part del seu company y se 'l fica á la butxaca.

Als dos días diu aquest á son amich; sabs aquell decim? ha tret.

—Ja ho crech, contesta 'l seu company. No podria per menos; també haguera tret jo.

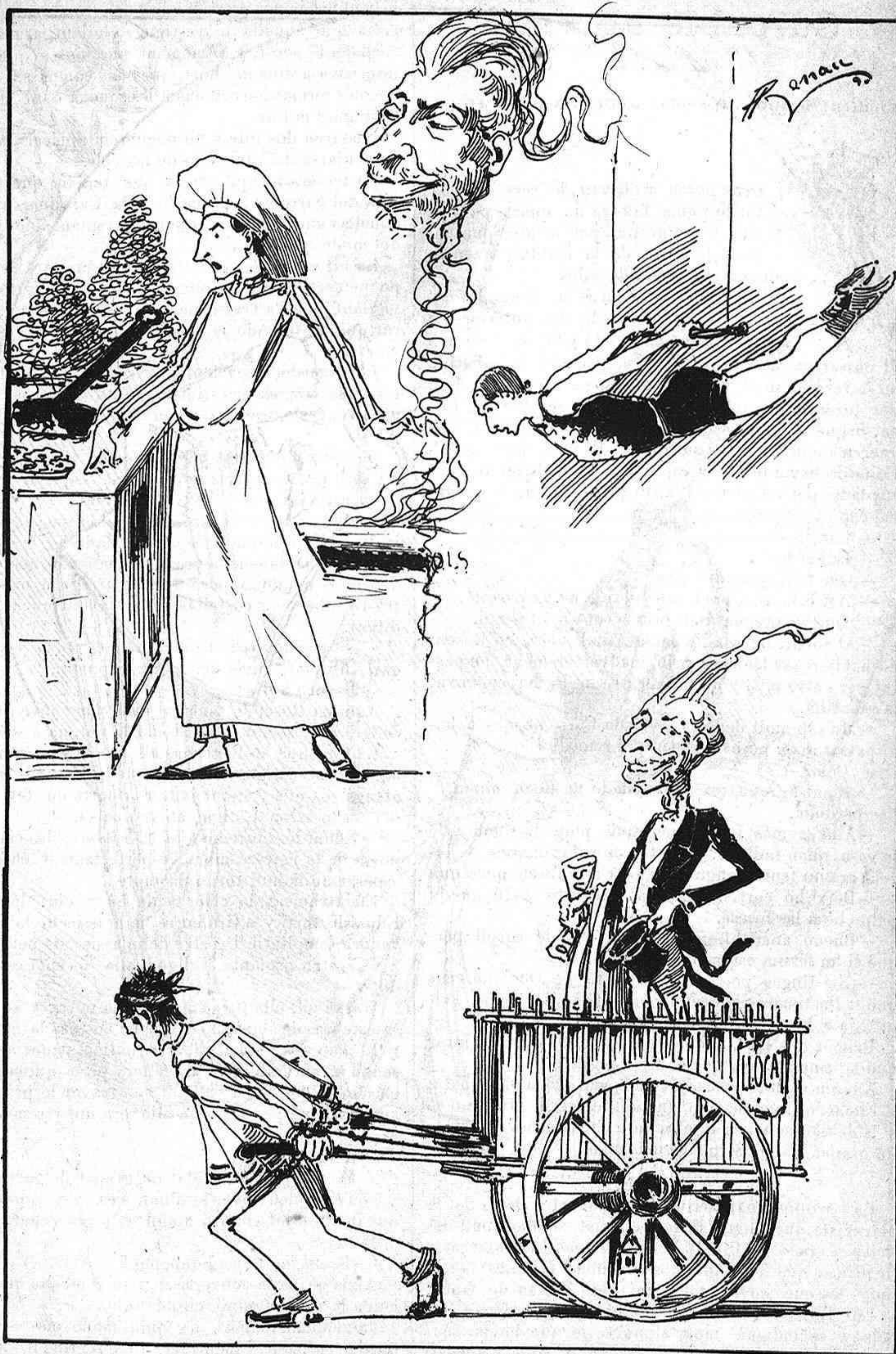
LA TOMASA

TENOR-Y-ÒS

—M' estimará. Y que no es guassa
Soch molt Tenorio, Síó.
—Cál... el Capitán lo mató
à la puerta de su casa.

JA

Exercicis fusionistas
pseudo-possibilistas.

Culpable ab rahó

Dedicat á mon apreciat amich Agustí Botey

OTZE horas acabavan de ressonar per tot lo poble, faltava un quart pera la cita, y la Carolina per acudir puntual obría la porta de la eixida y s' encaminava allà hont ella sabia.

Pero desgraciadament en Rosendo, qu' era 'l criat de la casa, lo día anterior havia regat las cols y está clar, la Carolina

al passar per allà va quedarli enganxada la sabatilla en lo terreno moll, y la pobre noya se 'n vegé un bull per tornarla á trovar. Com que la nit era bastant fosca, hagué d' emplear medis suprens, pero no li valgueren aquets, tocá un quart d' una, hora que 'l Eduardo havia de estar esperantla, y 's dirigí ab molt cuydado per no perdre l' altra sabatilla que li quedava, cap al garrofer.

—¡Carolina!

—¡Eduardo!

—¡Qué tens que vas coixa!

—¡Ay, Eduardo; poch sabs tú qué m' ha passat!...

—¿Qué? li preguntá éll preveyent algún perill.

—Al sortir de casa he passat per l' hort; en Rosendo havia regar las cols, y jo, inadvertidament, he passat per entre mitj y ab lo fanch se m' hi ha enganxat la sabatilla.

—Me sab molt de greu, aymada Carolina, que t' ha gi passat aixó; pero jo procuraré remediarmo.

—¿Cóm?

—Anant á registrar ab cuydado lo lloch ahont l' has perduda.

—Allá es més fosch que aquí, puig la sombra de la casa, quan fa lluna, se extén á sobre mateix de las cols; ara no fentné afigurat si será més fosch que aquí.

—Deix' ho correr aixó; ja 't consta á tú que hi palpo bè á las foscas.

—Bueno, anem'hi; pero no fem gota de soroll perque si 'm fessim estariam perduts.

—¡No tingas pòr; pero ¡criatura de Deu! no veus que 't llastimarás aquest pehuet tan bufó... vina... vina... ja t' hi portaré á coll-y-bé.

Primer ella no ho volía pero 'l xicot tant li va jurar que no tingues pòr, que s' hi va posar bè.

Anaren al hort y buscant molt van trovar la sabata; l' Eduardo li va posar, y un cop llestos d' aixó, no sé si 's debian asseurer á sobre las cols, que 'n van deixar un grapat malmesaz ¡malaguanyadas!

*
* *

La Carolina quan arrivá en son quarto, llesta de la entrevista que tingué ab son estimat, somiant mil delicias se posá al llit. L' endemá al matí, al aixecarse lo primer que feu, sigué posarse unas faldillas netas, puig las que havia dut eran algo brutas de fanch.

En Rosendo sortí á veurer lo que feyan las cols y se indigná molt al notar lo que havia succehit; prompte doná noticia al amo d' alló, y aquest, que cifrava tota sa ditxa admirant las plantas del hort, tingué un gran disgust, luego determiná descu-

brir al autor per donarli una bona tunda, digué á son criat que aquella nit estigués vigilant armat ab un corpulent garrot, y al moment que notés que algú se internava á dins del hort, que sens compassió li descarregués fermas garrotadas á l' esquena ó al llóch que li vingués millor.

Passaren dos nits y no pogueren aplacar las ganas de venjarse del atropello de las cols.

La tercera nit qu' era la que tenian que troverse sota del garrofer l' Eduardo y la Carolina, aplacaren aquellas ganas de garrotejar que tenian amo y mosso, del modo que segueix.

La nit era clara, y contra la costúm, la Carolina no pogué sortir puntual, puig vegé que 'n Rosendo estava vigilant; aixó la trastorná molt, pero determiná esperar que 'n Rosendo se ausentés pera marxar sense temor.

L' Eduardo, impacient estava sota 'l garrofer esperant que vingués sa estimada; al últim, vegent que trigava tant, s' encaminá al hort ahont se havia despedit d' ella.

¡Pobre xicot! cegat per l' amor no vegé que un home se li acostava, sols sentí en sa esquena una colla de garrotadas que 'l deixaren atoniat.

—¡Ay! exclamá al sentir lo dolor, per favor no 'm maltracteu més que no soch cap lladre!

—Donchs doneuvos prés— digué 'n Rosendo.

—Prés me dono; pero no descarregués més aquest trasto sobre mas costellas, puig si continueu quedaré difunt.

—No tingueu temor, obehíu que potsé se os otorgará llibertat; entréu per aquesta porta.

—Ja soch á dins.

Aquí en Rosendo tancá al infortunat jove dintre del celler, y tot seguit aná á donar la noticia á son amo.

La Carolina ab llágrimas als ulls havia contemplat aquella escena; pero al notar que 'n Rosendo marxava, aixugá sos ulls y anant junt á la porta que feya pressoner á son estimat, digué ab veu baixa:

—Eduardo, no temis, jo 't salvaré; la clau de la porta de la meva cambra vé perfectament en aqueixa, esperat un minut, torno prompte...

Efectivament la clau venía bé y obrí la porta; l' Eduardo sortí y 's tirá entre 'ls brassos de la seva salvadora, omplintli 'l rostre de apassionats petóns.

—Vesten prompte, li digué ella, ó sinó estém perduts.

Marxá éll, ella torná á tancar la porta y se dirigí á sa cambra, de ahont no 's mogué en tota la nit.

L' amo s' aixecá al saber la noticia y junt ab en Rosendo s' encaminaren al celler, pero quina sorpresa més gran fou la d' ells al no trovar lo presoner! L' amo exclamá pensant que alló era una trama del seu criat.

—Debías somiar.

—Pero si ja li havia dat un grapat de garrotadas!

—Te ho deu haver semblat. Ves, ves cap á dormir, que de un criat com tú ningú se 'n pot refiar.

Pero...

—¡Prou! no 'm repliquis més!

Aixís acabá la conversa d' amo y mosso, quedant ab culpa lo criat, tenint sobrada rahó.

Ja veuen, donchs, de quin modo més senzill pot quedar culpable y mentider, un que tingui rahó y digui la vritat.

H. ZUMAYA.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

CAPÍTUL QUART

L' anada, ¡Ja hi som!, Tiberi, Consequencia.

A las sis del dematí
reunits eram tots catorce
al carrer de la Corribia
devant d' hont paran los cotxes
que portan á *Sant Culga!*
igualment que á *la font groga*,
puig aprop la carretera
de dit poble ella se troba.

Ab nosaltres, tres minyóns
venian portant dos coves
plens á corull de vianda,
plats, forquillas y cassolas,
y un gran sach que contenía
deu pollastres, duasocas
amén de quatre conills
y algunas altrás *bestiolas*,
¿Per qué anar tan carregats?
me dirán moltas personas.
¿No hi ha casas per allí?

Si, mes sápián una cosa
y es que sí bé *restaurants*
prop *la Font* hostatje donan,
lo quí economisar vulga
fá molt bé si teca 's porta.

Al veurer tants comestibles
no os dich res, ¡quina cridoria

armárem los famolénchs
y 'ls amichs de la *garlopa!*...

Ja 'n Travareta no era
un mortal á los ulls nòstres;
era un angel, mes que un angel,
¡un Deu coronat de gloria!

¡Un Deu que alentar venía
als que perdudas las forsas
sols trobavan consonats
ab *ma, pá* y ab *boca, coca*.

Tant punt lo cotxe arrancá
vá comensar la tavola;
fins los budells hi ajudavan
com si fossin catorce orgas
de aquellas que péls carrers
de la culta Barcelona,
á pesar d' estar privat
als vehins tranquíls amólan.

Y es que tenint la certesa
de que un ápat bó s' acosta,
ells pera darnos mes pressa
mes terriblement grinyolan.

No vull detenirme pas
esplicantvos, puig no importa,
las mil y mil alabansas,
las paraulas sentenciosas.

Los juraments y propòsits,
y las figuras retóricas
que pél camí prodigárem
á lo nostre *cap de colla*.

Al pagano de la festa,
al *Nabab* que ab generosa
má 'ns obría 'l paradís
may sigués per una estona.

Al arribá als Josepets
pará lo cotxe sas rodas
en front mateix d' una *venta*
y com qu' es molt tentadora
la set, tots plegats baixarem
per menjarnos una rosca,
y beure un got de mistela
que os dich de cert qu' era bona.

¡Apa! al cotxe altra vegada
xich.. xech..xich..xech ¡au Mascota!
¡quin soroll de campanetas!..
aixis m' agrada, que vola!

Per fi, magullats un xich,
en menos de duas horas
arribárem ab salut,
tots catorce á la *Font groga*.

(Continuará 'l capítul)

JOSEPH M.ª CODOLSA

GUERRA Y PAU

(DUGAS CARTAS Y UN MONÓLECH)

I
Ex-estimada Carlota:
Lo nostre amor s' ha acabat
perque estich més que cansat
de tenirte per xicotà!

Han fugit ja las estonás
felissas qu' ab mi passavas...
Tú, traydora, m' enganyavas
¡Lo que feu totas las donas!

Molta mel é hipocresía;
molts petons y molt «t' estimo»
molt amor fingit, molt mimo...
¡La historia de cada día!

Y després quan era fóra,
sens dignitat ni decoro
'm posavas fet un toro
rebert senyors á deshora.

Avuy per lo tant còm miro
lo meu papé desairat,
decideixo ja cansat
d' aquest món, pegarme un tirol

...
'Ls regalos que 'm vas fer,
las cartas que 'm vas enviar,
fins 'ls petòns que 'm vas dar
vull tornarho tot sencér.

Y per lo tant, un moment

per ferte de tot entrega,
abans de morir 't prega
lo teu ex-promés

Climent.

II
Benvolgut Climent del cór:
M' ha sorprés la carta teva;
¿Cóm pots créurer, vida méva,
que t' enganyi 'l meu amor?

Jo soch la que m' haig d' ofendre
perque 'm maltractas aixis...
¡Ay Climent, qu' ets infelís!
¿Y no ho has sabut compendre?

Tots aquells senyors que dius
no venen ab mals intents
venen... si... está clá... uns moments
y se 'n van... ¡Ja veig que rius!

Son coneguts de la mare
(¡Si sa mare és *de lloguè!*)
Ab ella prenen café
y parlan un xich, del pare.

No veig motiu ab aixó
perque aixis vulguis matarte
ni menos per enfadarte
puig t' estimo de debó.

Si vols mes explicacions
quan vulguis te las daré

¡Ah! no vull que 'm tornis ré
es di ré, ¡sols 'ls petòns!

Vina aviat, que veurás tota
ta desconfiansa, infundada,
y com sempre enamorada
de tú, á la fidel

Carlota.

—

III

¡Ja estich satisfet al fi!
La Carlota m' ha probat,
que jo estava mal fixat
quan tot alló, li vaig dí.

Aquells senyors, ja está entés;
no hi van per parlar ab ella
sols fan l' amor á la vella...
¡tant arrugada com és!

Además la tal Carlota
ab posturas y ab caricias
m' ha fet coneixer delicias...
¡Es una galan xicotà!

¡Faig las paus! ¡Ja estich resolt!
¡He sortit d' un gran apuro!

...
Fins m' ha demanat un duro...
¡Senyal que m' estima molt!

M. RIUSEC.

ACTUALITATS

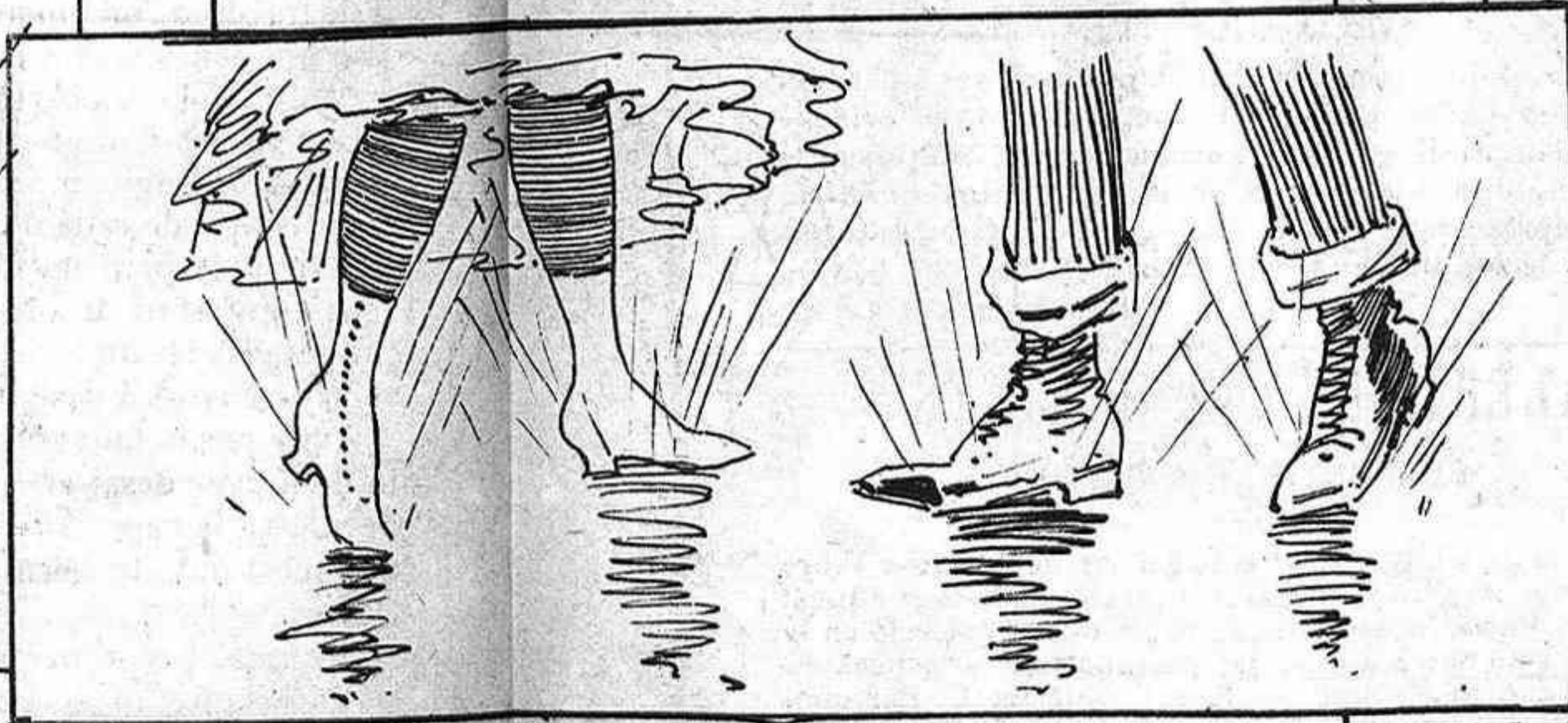
VIATJE CESÀREO

—Tú, qui es d' aquets 'n Canalejas?
 —Búscau; si te 'l miras, 't torno á portar á casa.

—Ara vés á saber de quantas potas volen los caballs...
 —Telegrafiém á Barcelona.

—D' extrems encara que n' hi ha de bonichs, tots
 son dolents.

—Ja 'l veig; no es pas tan guapo com deya 'l diari.

NOSTRE RETRATO

Lo de la reputada típle cómica donya Cándida Folgado es la qu' avuy figura en la nostra ja acreditada Galeria de Celebritats.

Pocas paraulas podém dir en honor de tant celebrada artista ja que lo públich ab las pocas funcions que la ha admirada, ha pogut apreciar lo justíssim de sa reputació, considerada per la primera típle cómica espanyola, tant per sa perfecta escola de cant, con esmerada dicció y gust exquisit en lo vestir, qualitats gens comuns en artistas de sa categoria.

ROMEA

Com ja prevejerem la setmana passada, un verdader lleo pera la empresa y un triunfo pera lo senyor Riutort fou la representació donada de *El nuevo Tenorio*, drama que per primera vegada en aqueix teatro se representá diumenje passat.

La presentació escénica molt notable en varis quadros, sobressortint la del tribunal de la Inquisició que 's procurá donarhi tota la importancia possible, causant un gran efecte totas sas escenas, principalment la capital de la obra ó sia la en que lo protagonista (senyor Riutort) increpa durament al jurat, qual relació tingué que repetir per acallar los aplausos del públich.

Lo compte de Pallars encar no s' ha efectuat, á causa sens dupte, de no haver vensut lo plasso.

NOVEDATS

La novedat d' aquestos días ha sigut l' estreno de la pessa del senyor Ferrer y Codina *A la Prevenció* que alcansá notable éxit. Lo desempenyo excelent per part de los senyors Goula, Fuentes y Oliva.

Un aplauso general fou lo coronament al fi de la obra, sent autor y actors cridats en escena.

Lo benefici del senyor Pin, brillant com era d' esperar.

Lo diumenje y dimecres, primera y segona representació de *Mar y Cel*, distingintse d' un modo notable la senyora Parreño y lo senyor Bonaplata.

La funció en obsequi al senyor Sagasta per sos correligionaris, una *planxa* descomunal.

Pretenen *dirijir* á la nació,
y no saben *dirijir* la funció.

Lo divendres s' estrenará *La Boja* pera la qual la Empresa no ha planyut gasto de cap classe, á fi de presentarla ab propietat habentse encarregat lo decorat al eminent escenógrafo senyor Soler y Rovirosa.

CATALUNYA

Dotada la senyora Folgado de una figura simpática, gust exquisit en lo vestir, bonica y ben portada veu, y d' una maestría escénica com de molts anys no habíam vist en típle de sa corda en nostres teatros, no fou estrany la notable acullida que lo públich per enter dispensá á la celebrada ar-

tista, la nit de dissapte passat que fou la destinada per son debut.

Tant ab la interpretació de los personatjes «Baylarina y Pura» de *El gorro frigio* com ab lo de «Elisa» en *Dos canarios de café* 'ns feu gala de sas preciosas facultats deleytantnos vivament, ja que tant lo tango de la primera obra, com las peteneras de la segona 'ns semblavan pessas completament novas.

La enhorabona á la Empresa per tant acertat ajust, predestinantli per tal motiu la animació deguda, tant peculiar á aqueix elegant teatro.

Merino hermanos se titula una comedia en un acte de Ruiz de Arana que no te altre condició que la ser ben versificada, fentse molt pesadas sas escenas hasta lo final que queda convertida la comedia en un verdader saynete.

Se prepara *Ortografia y ¡A ti suspiramos!* obras que la senyora Folgado a Madrit arrebatá al públich principalment en la primera que en los «couplets» de los *puntos suspensivos* se veyá obligada tots los días, á repetirlos 14 ó 15 vegadas consecutivas.

TÍVOLI

Escás éxit obtingué *La Sultana de Marruecos*, celebrantse sols un trist xiste que en tota la obra hi há.

Millor fortuna alcansá *La perla cubana* habentse aplaudit un *dúo* que cantaren la senyora Valdealde y lo senyor Sigler.

Al final foren cridats los autors que resultaren ser de la lletra lo senyor Jackson Veyan, y de la música lo mestre Espinosa.

Pera avuy está anunciat l' estreno de: *El secreto de mi tio* diálech lirich original de nostre estimat amich lo senyor Molgosa ab colaboració del senyor Casademunt y música del mestre senyor Lajarte.

Per las bonas noticias qu' en tenim, creyém obtindrà un bon éxit.

CALVO VICO

Molt aplaudit se veje lo senyor Cuevas ab la interpretació de «don Jaime de Argelez» de *En el seno de la muerte* demostrant en varias escenas las brillants qualitats que per 'l art dramaticch posseheix. A pesar del cansanci que se li observá per haber fet los tres «Tenorios» en la funció de tarde, dongué dit actor un relleu extraordinari en las culminants escenas del tercer acte de la esmentada obra del eminent Echegaray.

Molt bé l' acompayaren la senyora Estrada y 'l senyor Nieto.

Lo senyor Treviño ha fet las delicias de la concurrencia ab obras del género comich que s' han intercalat en las últimas funcions, sobressurtint en *San Sebastián Martir* y *El señor gobernador*.

Se prepara l' estreno de una obra d' espectáculo, titulada *El mercado de esclavas* pera la qual la empresa ha lograt l' ajust de 100 figurantas, guapas y ab formas correctas pera... 'l major éxit de la obra.

CIRCO EQUESTRE

En la funció del dissapte passat ab motiu de ser á benefici de la senyora Argia Onofri y monsieur Otello, se evidenciaren las simpatias qu' abdós artistas tenen conquistadas del públich, durant lo trascurs de la pantomima *El último cartucho* representada en dita nit, sent además obsequiats ab regalos de sos amichs y admiradors.

UN CÓMICH RETIRAT.

GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartulina, deguts al llápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Puntos suspensius una escullida colecció en la que hi constan entre otras, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, etcétera.

FLAMENCH TRASPLANTAT

—¡Outre toróóó! ¡¡Outre toróóó!!

La Litografia de Ribera y Estany, s'ha trasladat al Carrer de Sant Ramón, núm. 5, en qual punt queda instalada la Direcció, Administració y Redacció del nostre Setmanari.

D. Enrich Roca ha obert una galeria fotogràfica en lo carrer del Conde del Asalto, en la antiga casa de Xifré, que no duptém frequentaràn totas aquelles personas que desitxin possehir retratos artistichs y verdaderament económichs.

michs.

La llarga esperiencia del Sr. Roca y l' haver figurat en las fotografias mes renombradas, son una garantia pera los que li encarreguin treballs.

Lo *Bergadan* estranya que en lo nostre número dedicat als catalans ilustres, nos haguessem olvidat del preclar patrici D. Estanislao Figueras.

Molt lluny del nostre pensament haver eliminat á tal entitat, pero lo Sr. Vallés y Ribot encarregat de fer lo treball alussiu, á ultima hora, per sas moltas ocupacions, 'ns va deixar á las capsas.

Ygual va passarnos ab D. Carlos Pirozzini ab lo que 's referia al Marqués d' Olerdola; y aixó que va admetrer l' encarrech ab entussiasme.

Ja ho sab are lo *Bergadan*

Lo cotxe del Sr. Sagasta va fer mitx mal be á un transeunt que va ser portat á la casa de socorro.

Y aixó que 'l trajinavan bípedos.

Lo diumenje va ser insultada una senyora en la plassa de Tetuan per alguns joves mal educats.

A deu lleguas á la rodona no va trovarse un municipal. Com casi sempre.

Al veurer *traginat* lo cotxe de 'n Sagasta per paysans nostres, la cara 'ns va caurer de vergonya.

Alló era un quadro del temps de l' absolutisme, del Imperi romá; los verdaders lliberals no fan de burros.

Y encara va ser cópia.

¡Pobre pátria dels Fivallers!

A Bilbao un *desganat* s' ha menjat deu lliures de xocolate y quince de pá.

Progressista!... M' hi jugo la vida.

En lo sorteij passat de Madrit no va tocar cap dels 19 premis grossos á Catalunya.

Avis als que volen ferse richs ab la Loteria.

Del modo que duyan al Sr. Sagasta pels carrers de Barcelona, fa molts anys que varem veurer com hi portavan al *Xato del Born*, sols que 'l cotxe era un carretó... qu' es igual. Vaja... feya molt Carnestoltas.

La nit del dimars la Companyia Catalana qu' actua en lo elegant teatro de Novedats, va anar á dar una funció á Sant Martí en motiu de la festa major.

La funció 's va compondrer de la hermosa comedia *Donas* de Arnau, y de *Un cof de telas* de Ferrer y Codina.

No 's van escassejar los aplausos.

En lo Teatro *Calvo Vico* demanan cent donas guapas y de bonas formas.

Ahir 'm deya una xicota molt caya, que segons qui la hagi d' inspeccionar hi anirá ó no hi anirá.

Jo crech que deu ser en Llanas, que 'n questió d' estética es un trunfo.

Y te bona má.

Fa poch que en Tanger va ser operada una partera per los metjes de la legació Srs. Cenarro y Ovilo, salvantla d' una mort segura.

Es lo primer cas d' aquesta conquista de la Ciencia.

Abans una mora hauria preferit mil vegadas la mort á que un metje la operés.

Sembla qu' han donat una creu del mérit militar al arcalde de Calaf.

Quin mérit militar deu tenir lo arcalde de Calaf?...

La creu del mérit militar á qui devia donarse es al general Dabán per haver passat per devant de las baterias mentras feyan foch.

Diu que los canóns estavan carregats ab pólvora sola...

Romansos... Una vegada d' un mánech d' escombra 'n varen sortir set balas.

Nada... va ser tenir pit.

Del assumpto de 'n Farrés no se 'n sab encara res; pero segons m' he enterat ja es un assumpto... esfumát.

Apenas obertas las Cátedras á Sant Petesburgo han sigut agafats 14 estudiants ignorantse lo seu paradero.

A la *cuenta* estavan complicats en una conspiració nihilista.

Lo César rús fa molta fortor de morí com son pare. Pero ell, tussút.

Lo Sultán de Turquía diu que no 's trova bé.

Ja sé qué deu tenir... massa músclos.

Hi ha especies d' aquets crustáceos que debilitan molt. Reconstituyents!

Lo bisbe de la diócessis de Málaga ha disposat casar de franch á tothom pera veurer d' evitar lo gran increment que prén allí lo concubinat.

Si l' Estat hi contribuia pagant també los lloguers de casa, si que fora tret segur.

Ara aixó sol... no sé... 'm sembla que no tindrà éxit.

L' Ajuntament d' Alcira ha ordenat als serenos qu' abans de dir la hora cridin: Ave María puríssima!...

No donarán pochos sustos al principi.
Pot ser l' arcalde es apotecari.

Está malalt de molta gravetat lo nostre amich, príncep dels poetas espanyols, D. Joseph Zorrilla.
Deu vulga conservar la vida de tan preclar ingeni.

Repichs

Sra. Empresa de Romea. Avisi al *daixonsas* del seu teatro que no escrigui mes *Compte de Pallars*, que 'ns fa pena veurer en lo colisseu, bressol del Teatro Catalá, aquets disbarats que fan caurer las alas del cor als amants de la literatura pátria.

Acención per ascension pássi; pero *Compte per comte*, y en los cartells... no te perdó de la Academia.
Ni del públich.

Varen toparse en casa 'l Sr. Arnús varis representants de lógiás masonicas y lo Sr. Bisbe.

Si 'ls arriba á trovar á casa pot ser no s' hi hauria acostat mes lo sabi prelat.
Ara, á casa l' Arnús...

Per los metjes de l' Arcaldia va ser curát un infelís qu' havia vingut á peu desde Valencia pera buscar trevall.

De primer tothom creya que ho havia fet pera veurer á 'n Sagasta.

La Publicidad demana un municipal de caball pera la porta del *Teatro Principal*.

Per la gent que hi vá ab lo caball n' hi hauria prou.
Y 's podria aprofitá lo municipal per vigilar que no 's tirés porqueria desde 'ls balcóns.

AVIS

'S necessitan dos homes sapats y ben iguals pera tirar una berlina.

Se 'ls dará, per pinso, pollastre ab arrós.
Passeig de Gracia amunt.

VENIDAS

Guarniments pera caballs de dugas potas tan en boga avuy.

Guants de sola de sabata vella, molt escandalosos per aplaudir; s' garanteixen per un any.

Carrer del Bombo.

Tractats de fusionisme pera los possibilistas ab un manual de fer l' os, ab lo menos paper ridicul possible.

Plassa de la Tontería

Telegramas

Tarrasa 11.—4 tarde.—(Urgent).—S' hauria de saber á quant se pagan los vivas.

No 's troba ningú que vulga fer de caball. Com s' arregla?

En carretó lo portarán allá hont vulga.

R. O. MANSO.

Sabadell, 11.—12 nit.—Aquí no se sab quants homes s' han de llogar pera traginar lo cotxe.

B. OMBO.

TEATRO FUSIONISTA

FUNCIÓ EN NOVETATS

1.º La orquesta tocará la Marxa de Riego quan entrin los Srs. Balaguer y Nuñez de Arce, fins que los músichs s' adonin que no es en Sagasta. Ygual se farà ab los aplausos.

2.º Marxa de Riego de debó quan entri lo Sr. Sagasta.

3.º Lo drama mal portat en váris actes de poch tacto del Sr. G. Assó:

MISERIA Y COMPANYÍA

Adornat ab lo poch aparato que requereix son trivial argument

4.º La divertida comedia en un acte del mateix autor Sr. G. Assó:

Una colla de planxas

prententhi part tot lo personal de la companyia de la Plassa Real, menos los disidents.

La comissió obsequiará á qui tinga sed en lo sortidór de la Plassa de Catalunya.

A la sortida del colisseo s' darán tres vivas morts de son.

A l' hora que 'ls vinga be.—Entrada, lo que vulgan

ULTIMA HORA

Hem sapigut que 'ls que 's van carregar á coll lo cotxe del Sr. Sagasta no eran catalans.

Ho celebrém de cor.

Encara hi ha pátria, Veremundo!

Dolors Riera: N' hi anirá una "La gloria" no vá bé.—Lluís Salvador. Estich esperant lo que vosté sab.—Roig y Cordero, Quan li vinga bé passi

F. Garcia: La seva poesia «Al peu del bressol» está be en la forma pero molt comfosa en lo fondo. Tindria de passar y aviat, si vol que vagi en l' almanach.

J. Abril Vingili: Envihi, si vol, una poesia curta pera l' almanach pero aviat.—B. Ojeda Aniran alguns cantars en l' almanach.

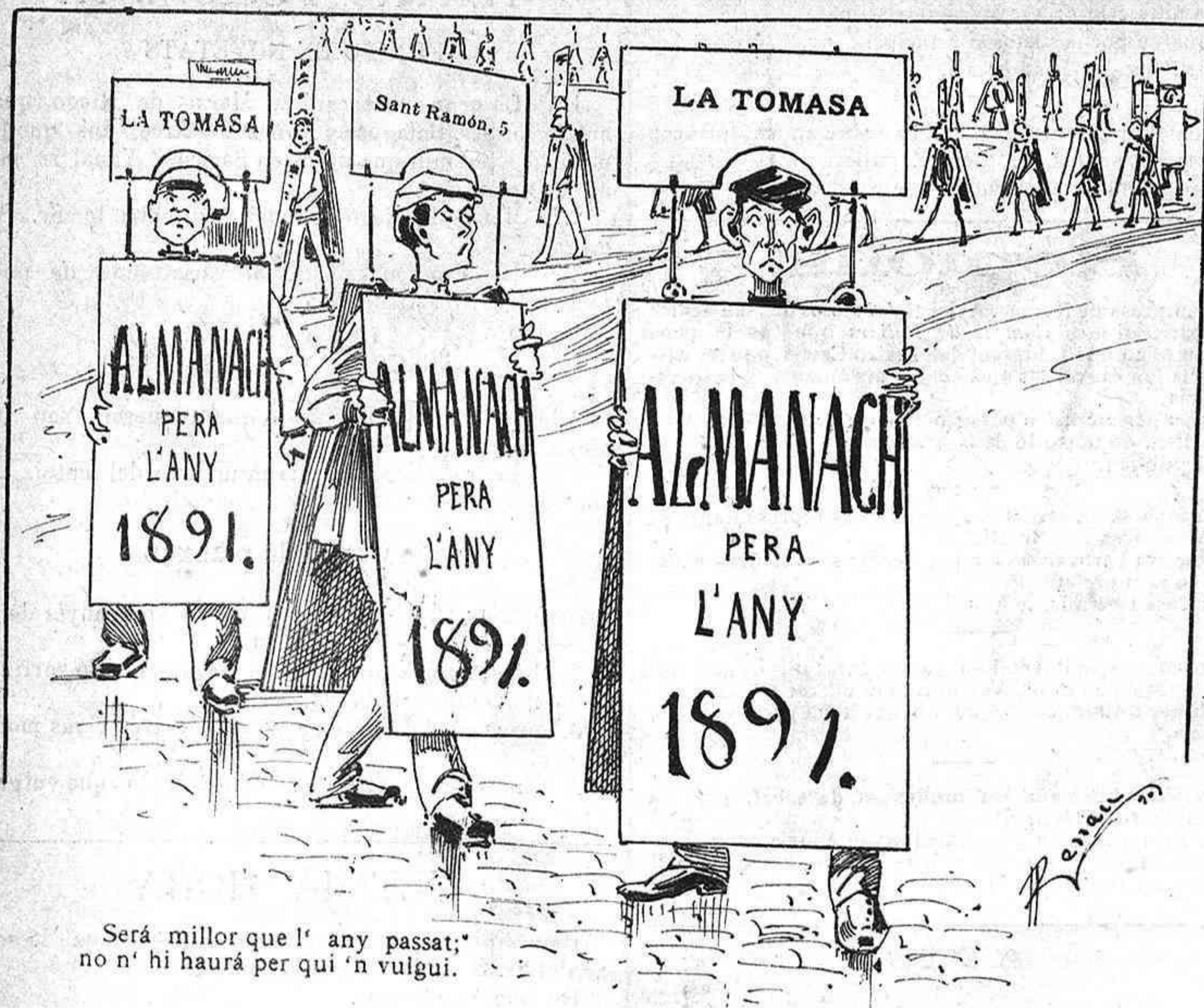
Algo de Candor Salamé, P. Mora, P. Allim Kánovas del Kastell, Tomasit.

Anirá: R. Bruno, J. Maria Feliu. Un que governa, Pellerinas, J. Puig Casanvas, J. Salau, Julia Estrada.

Magdalena Verd guer: Anirá, pero casi m' ha fet enternir.—J. Puigadas.—La guardarem.

J. Torrents: Sols anirá lo Anagrama-J, Marti.—Se descuidá la solució de la xarada —Cintet Barrera, Anirá la de vosté, pero per favor abonis ab algun fabricant de tinta.—Saneluab Ifsuga.—Casi servirá tot lo de vosté.—Un catalá madrilenyo: Encar que lo seu pseudonim se dongui bofetadas al sentit comú, los seus treballs son molt acceptables, per lo qué, molts servirán.—L' hereu de casa, Vosté ho ha endevinat pero mirarem d' evitaru en lo successiu. De lo que 'ns remet avuy sols serveix lo logogrifo y en quan al celebre rector que no 'ns pot veurer "ni menos me lo escucho"

Rés mes serveix.

Será millor que l' any passat; no n' hi haurá per qui 'n vulgui.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Es musical sens quimera
 primera;
 Abunda molt á Cardona
 segona;
 Y ab ma tot, un capellá
 quan diu missa hi passa estona.

J. TROMPETA.

CONVERSA

—¡Ola, Ambrós, ahont vas?
 —Molt depressa á casa la María.
 —¡Y aixó que hi ha hagut novedat?
 —Si, noy, ha tingut bessonada.
 —¡Rediastrel ¡cóm ho sabs!
 —Home, m' ho ha dit la..... que tú
 no fa gayre has anomenat.

FRARE EMBUTIT.

TRENCA - CAPS

Tecla Alá y Mola
 Sils

Formar ab aquestas lletas degudament combinadas, lo títol d' un drama catalá.

UN CATALÁ MADRILENYO.

QUADRAT NUMÉRICH

.	.	.	.
.	.	.	.
.	.	.	.
.	.	.	.

Sustituhir los punts ab números de modo que sumats vertical y horisontalment, sense cap número repetit en cada ratlla, donguin per resultat 16

SALVADOR MAURI.

PROBLEMA

Buscar una cantitat que multiplicada per 81 dongui per resultat 99.999.999.

M. TARRÓS Y C.

GEROGLIFICH

LO LO
 C L T
 Í
 B R O O
 DDD
 100
 D
 IXEN
 DEL DEL
 C L T I

L. P. REZ

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 113.

Xarada I.—Ma-ca-ri.
 « II.—Car-me-li-ta.
 Trenca-caps.—Maria Menotti, La loca de los Alpes.
 Mudansa.—Rach-Rech-Rich-Roch-Ruch.
 Logogrifo numérich.—Evaristo.
 Mudansa.—Modesta-Modista.
 Problema.— $69+3+3+3+3=81$.
 $93-3-3-3-3=81$.
 $1 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3=81$.
 $6561 : 3 : 3 : 3 : 3=81$.
 6724

Geroglífich.—Per puntas los fustés.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITBRARI
 Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas
 Cuba y Puerto Rico id. 2 " "
 Extranger id. 2'50 " "

NOTA—Tota reclamació podrá dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramon, n.º 5.
 LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramon, 5.—Barña